ГОДИНА XIX. НА ЦЕТИЊУ, У СУБОТУ 18 АВГУСТА 1890. БРОЈ 34.

Излази суботом.
Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.
За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Гласа Црногорца на Цетиње, а може се и картом упутницом на пошту у Котор. Дописи шиљу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новчића. За веће и на дуж вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

БЕЧ, 10 августа. — „Фредемблат“ доноси брзојав „Agramer Tagblatt-a“ из Биограда, који јавља како је Игнатијев у Бечу примио неке ђаке Србе — како им је рекао: „Русија није никад понудила Босне и Херцеговине Аустрији. Он се тврдо узда у пуно уједињење и ослобођење свијех Срба. Иза тога уједињења и ослобођења биће времена ријешењу маћедонског питања.“ — „Fremdenblatt“ додаје: „Ми доносимо тај брзојав само да бисмо дали прилике графу Игнатијеву, да се изјави, јели то истина.“

ПАРИЗ, 10 авг. — Ако Краљ Умберт пође, 22 септембра, у Спезију гдје ће се наметнути један војни брод, прилика је, према скорашњем случају, да ће се одвојити неколико бродова од Француске сквадре, да поздраве Краља у име Карнотово.

ГОМОНТОВО, 10 авг. — Мановре су свршене синоћ. Иза жестокег боја сузбијен је западни корпус од источног.

ПЕТРОГРАД, 11 авг. — Гирс и Каприви вијећали су синоћ. Послије био је дипломатски објед у Швајпице, Каприви иде сјутра у Петерхоф.

ПЕТРОГРАД, 12 августа. — Објављен је царски указ, да се на Кавказу створе два нова ескадрона коњице од урођеника Осетинаца.

ПЕТЕРХОФ, 12 авг. — Цар Вилхелм учествовао је јучер у мановри, на челу свог виборшког пука. При ручку наздравио је Цар Александар Цару Вилхелму и њемачкој војсци. Цар Александар примио је Каприва, разговор је траја читав час.

СРИЈЕДАЦ, 12 авг. — Према искању њем. дипл. агента Вангенхајма, изјавила је бугарска влада, да ће му предати Калупкова.

ПЕТРОГРАД, 13 августа. — Синоћ бјеше вељи објед у Петерхофу, у почаст Цару Вилхелму; бјеху и Гирс, Каприви и Побједоносцев. Иза опроштаја са царском породицом, кренуо је Вилхелм дома.

Комендант Кронштата, адмирал Шверц, приредио је објед у част официрима њемачке морнарице. Наздрављало се Царевима и морнарицама. — Каприву је дарован крст св. Андрује I реда. Одликована је и сва пратња Вилхелмова.

ЦАРИГРАД, 13 авг. — На ноту Рутен-пашину, којом се позива Инглеска да се миче из Мисира, одговорио је Солзбери, да напредак Мисира још није довољно ујемчен. Инглеска ће сама одредити кад јој ваља напустити Мисир. Тај одговор је Порти много неповољан, и ако се није надала бољем.

АТИНА, 13 авг. — Краљ креће 29 о. м. (по нов.) у Данску. Нар. Скупштина распустиће се 1. септ. — Гора Пентеликон гори већ три дана.

ПЕТРОГРАД, 14 августа. — „Руске Вједомости“, напомињући важност одликовање канцелара Каприва највишим руским орденом, изводе одатле, да је приправљен пут договору и ујемчењу мира између два моћна сусједа.

СРИЈЕДАЦ, 14 авг. — Калупков је спроведен данас у Мустафапашу, да се тамо преда руском чиновнику. Влада бугарска нашла је, да за оружје и муницију има Русији платити 100.000 рубаља мање но што Русија иште. Моли Вангенхајма да јој набави објашњење.

БУДАПЕШТА, 14 авг. Град Токај изгорио је, са свијем црквама и јавним грађевинама. Свега је остало 12 кућа неспаљених.

БЕЧ, 15 августа. — Калноки је примио јучер српског министра фин[illegible]сије М. Вујића, који се сјутра враћа у Биоград.

БУДАПЕШТА, 15 авг. — Токај још навијек гори. Ради велике одујине не може се ништа спасти. Народ је остао без крова и без хране. Јављају пожаре и из других крајева државе мађарске.

МАКАРСКА, 15 авг. — Бискуп Павловић благословио је свечано откривени, споменик пјесника Андрије Качића Миошића. Многа хрватска изасланства положили су вјенце на споменик. Стекло се много народа у највишем одушевљењу. Као што су окићени заставама по граду сви домови, тако су у пристану и сви бродови.

БИОГРАД, 15 авг. — „Српске Новине“ доносе наредбу царинама о увозу страних производа преко Трста и Сењске Ријеке. Наредба иште, или повратно писмо од мјеста извоза, или овјеровљење српскога консула у Трсту или на Ријеци.

БИТОЉ, 15 авг. — Нови Митрополит озридски дошао је у суботу, дочекало га је насељење бугарско и поздравише га неке бугарске депутације. У недјељу је служио службу. Предао је берат валији и походио државне чиновнике, који су му вратили посјету. При свечаном улазу био је и руски вицеконсуо. Консули су поздравили митрополита, и он је отпоздравио. Данас је кренуо у Охрид.

РИМ, 15 авг. — Службени лист доноси наредбу владе од прошлог петка, којом се забрањују сва друштва и одбори који носе име Бареанта и Гв. Оберданка

ЦАРИГРАД, 15 авг. — Синоћ је потписан трговачки уговор између Турске и Њемачке.

БЕЧ, 16 авг. — Поуздано се јавља, да ће Цесар поћи 17 сетембра вече ну маневру у пруску Слезију, а вратиће се у Беч 20-ог (по нов.)

БЕРЛИН, 16 авг. — „Norddeutsche Allgem. Zeitung“ увјерава, да у обавијештеним круговима не знају ништа хоћели руски Цар јесенас доћи у Берлин, [illegible] хоћели Цар Вилхелм са својом Царицом пећи у Монцу или у Рим.

ПЕТРОГРАД, 16 авг. — По гласовима са турске границе, Јермене непрестано гоне и затварају. Говори се да ће се запас турске војске у Јерменској позвати и оружати.

ЦАРИГРАД, 16 авг. — По ново се увјерава, да је положај вел. Везира, Камил-паше, озбиљно уздрман, особито инглеским одговором на питање о напуштању Мисира. Дипломатски кругови мисле да ће по свој прилици, на његово мјесто доћи Саид-паша, онај исти који бјеше вел. Везир прије Камиле.

СРИЈЕДАЦ, 17 августа. — Један дио запаса од г. 1882 и 1883 позван је на двије недјеље, да се вјежба са манлихеровим пушкама. Беловска шума гори већ два дана.

БИОГРАД, 17 авг. — Други позив сталне војске учествоваће у годишњем вјежбању послије избора, 25 сетембра.

ПАРИЗ, 17 авг. — Француској је криво на неправедну вику њемачких новина, ради брзојавно наређене мобилизације Француске војске. Њемачка сваки дан ради на поправци своје војске.

ИЗ НОВИНА.

О разговору ђенерала Игњатијева, који је изазвао позор бечкога „Фремденблата“, пишу „Српскоме Гласнику“ ово:

„Као што сам вам писао, боравио је прије неколико дана овдје ђенерал Игњатијев, примио је неке Србе, и у разговору о постављању бугарских владика у Скопљу и Охриду, као и о окупацији Босне и Херцеговине рекао је Игњатијев овако: Срби много гријеше што окривљују Русију и мене због устављења бугарског ексархата и наименовања бугарских владика за Македонију, као и за окупацију Босне и Херцеговине.

Ја морам изјавити, да питање о установљењу бугарског ексархата није било дјело Русије, а још мање моје сопствено, и ако сам ја у оно вријеме као руски посланик у Цариграду био, и по околностима све оне послове руководио.

Руска влада, свети руски синод као и ја лично, били смо у начелу противни, да се православна црква на истоку цијепа, и ако смо жељели, да се у православним црквама, гдје су Словени у већини, словенско богослужење служи.

Још прије него што се покренуло питање, о установљењу бугарске ексархије, радио сам ја и посредовао, да се у Босни, Херцеговини, Старој Србији и Бугарској свуда словенско богослужење служи, и да се у оне крајеве шиљу владике, који знају и разумјевају словенски језик и богослужење. Цариградски патријарси, у колико је то могуће било, слали су у оне земље баш оне владике, који су били родом из Маке

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

ЦЕТИЊСКОМ БРИЈЕСТУ.

Под твојијем дебелијем хладом
Више пута почијева соко,
За то тебе „Цетињски Бријесту“
Црногорци поштују високо!

Поштују ти узорито стабло,
Поштују ти гране и листиће,
Јер испод њих на многе нам стране
Мила зора ка' с' истока свиће!

Поштују ти велике висине
Које но се стају с облацима,
Поштују ти мјесто на којем си:
Које но је срећно јунацима. —

Под тобом су свагда вијећали
Црногорци кад те чинит пошту,
Испод тебе круно од дрвећа
Синула је зора Опогошту!

Синула је зора Подгорици,
И славноме Бару на крај мора!:
Под тобом је дворана скупштине
Кад р'ješава што год Црна Гора.

Под тобом је сабљу припасао
И Господар и пашег милог стјења,
Кад је поша с војском к Вучем-долу
Ради среће српске и поштења!

Па с узноси о премило дрво
И дворано црногорског в'јеља!:
Па с' узноси „цетињски бријесту“,
Прво дрво од свијех дрвећа.

Радоје Црногорац

СРПСКА КУЋА У ЦАРИГРАДУ.

(Свршетак.)

На крај те дивне палате има још нешто лијепо, што се на овом мјесту заборавити не смије. Готово најљепши дио цијелога овога имања, то је дивна башта, која се пружа од саме палате па до на врх бријега и тај простор износи до два дулума земље. Лежећи на источној (сунчаној) страни једнога доста стрмог, али лијепога и романтичнога брда, морала се сва башта да подзиђује (терасује) — и у сљед тога подијељена је на три терасе или тако рећи три одјељења. У најнижем дијелу налази се понајвише све само цвијеће, и ониско дрвеће, које се махом одликује лијепим и шареним цвијећем. У томе најнижем кругу расте и маслина, премда су ређе, наранџе, трешње, вишње, дуње, лимуни, јабуке и разне друге воћке. Само по гдје гдје уздиже се изнад тих воћака и по која танка јела или високи кипарис, који својим тамно зеленим гранама даје цијелој башти необично лијепи и занимљив колорит. У најнижем одјељењу те красне баште има и мало језерце, које добија своју воду са студенога врела из оближње планине. По томе маломе и бистроме језерцу пливају и многе златне рибице, а у сред језера уздиже се мала пећиница (грота), из које скаче бистра вода на неколико метара у висину, па се одатлен опет спушта доље у језерце и запљускује наоколо уске обале његове. У сљед тога је и све растиње које је уза само то језерце, необично свјеже и пуно дивне бујности. По цијелој баштини воде лијепе стазе, насуте чистим, жутим пијеском, а крај тих стаза направљен је за отицање воде собије стране по један мали јарак од густог набијепога облог шљунка црне и бијеле боје. Тај шљунак је набијен у разне фигуре дуж свих путића у градини. Само на томе је морало радити ваља да хиљаде и хиљаде руку, док је све то тако дивно и марљиво израђено. Кад би се само једна варошка улица са таквим шљунком и на тај начин насула, то би морало коштати грдне милијуне.

У истом одјељку налази се и велика стаклена кућа, гдје се гаји цвијеће свакојако. Од биљке скандинавске па до егзотичког цвијећа јужних предјела ту се налази свака врста. И за дивно чудо, — све то цвијеће, — сву ту велику башту држи у најљепшем реду један прост Црногорац по имену Марко Кнежевић, који није школе учио, него је у Цариграду од млађаног доба као помоћник француских баштована научио се пратичком вртарству (цвјетњичарству) тако добро изврсно, да он данас све на памет зна да каже свакој биљци њено научено име на француском језику. Колико је за дивно чудо природан таленат овог скромног Србина — горштака, толико је опет за похвалу његова ванредна марљивост и његова пријатна учтивост према страним посјетиоцима овога лијепог мјеста. Марко говори и многе стране језике, као: турски, грчки, јерменски, француски, и талијански, те умије да буде веома пристојан и ваљан „цицерон“ свакоме страном посјетиоцу.

Од најнижега одјељења прелази се кривудастим путањама (Serpentines)*) није посађено ништа. Ово високо дрвеће на друго или средње одјељење ове баште, а исто тако и на треће али највише одјељење. У средњем одјељењу расте понајвише лијепо горско дрвеће, на име јеле, букве, јасен, брекиње крушке, клениће, грабиће, орасе и т. д. По и ту су помијешани многи кипариси и много друго дрвеће, коме је домовина само у јужним и приморским предјелима. За освјетљење баште намјештени су многобројни фењери, а има за тај посао и лампиона множина. Кад се при свечаним приликама сви ти фењери и сви лампиони обноћ запале, онда и бијели „Карадаг Конак“ и крај њега зелена башта изгледају тако дивно и чаробно, да се посматрачу чини, као да види пред собом један од оних чуда, која се описују у чувеној причи „Из Хиљаде и Једне Ноћи“. То је једно мјесто, гдје и саме виле могу коло заиграти. Далеко се мора проћи и многи свијет обићи, док се дође на тако рајско парче земље! У средњем одјељењу ове баште налази се већ при крају висока зида, велики резервоар пун воде, која долази из високе оближње планине. Уз тај резервоар намјештен је један локомотил помоћу којег се вода пуне из резервоара и одатле спроводи у најудаљенији крај ове простране баште. Тако се цијела башта у извјесно вријеме полива сваки дан, те је усљед тога и сва вегетација у башти тако бујна и дивна.

Прелазећи серпентине, долази се без много муке и на треће, т. ј. највише одјељење ове баште. Ту се налази готово по највеће горско дрвеће. Од воћака тун крушиће тако рећи цијелу башту и цијелу имовину. Особито у очи падају десет ве-

*) Одје се рече Канде Ур.

донијe и Бугарске, али много пута чуле су се жалбе баш против оних владика, који су били рођени Бугари.

Кад су Бугари захтјевали, да се установи њихов ексархат, онда није постојала ни најмања разлика између Срба и Бугара, јер у колико су го захтјевали Бугари, то су исто тражили и Срби, јер су онда Срби и Бугари радили заједно и водили рачуна о српско бугарској заједници и будућој федеративној држави. Ја се таком правцу нијесам противио, него сам се радовао потпуној слози и споразуму два словенска племена, којима по природи припада првјенство, да решавају и меродавни буду у балканским питањима.

Сјећам се тога, као да је јучер било, кад је покојни српски Књаз Михајило у Цариграду долазио, како су га Бугари, као и Срби дочекали, и како онда није било ни најмање разлике између Срба и Бугара, и како се онда говорило о будућности Срба и Бугара.

Нико није могао знати и вјеровати, како ће се прилике измијенити и како ће се све промијенити, Бугари су добили ексархат помоћу свог настојавања али и помоћу Руса, као и Срба, јер као што рекох, онда није било разлике између Срба и Бугара, шта више, у Србији печатали су бугарске књиге, које су онда у Бугарску шиљали и будили Бугаре из мртвила.

Установљење бугарске егзархије сматрано је од стране Срба као и Бугара, као скупоцјена добит, којом су мислили, да ће се избавити фанаријотских владика, а то лично мени није било противно, и ако то у Русији, особито наш свети синод није одобравао, јер с црквеног и религиозног гледишта код нас у Русији гледали су подједнако на Србе, Бугаре, Грке и Румуне, не предвиђајући како ће се и на балканском полуострву прилике измијенити.

Што се мене тиче, ја стојим подједнако према Србима као и бугарима, нити ми моје словенско начело дозвољава, да правим неку разлику међу словенским племенима, која су нам сва подједнако мила и драга. Ја би од душе желио, да се Срби и Бугари у Македонији, и гдје их год има, измире и споразумију, јер је то глупо и помишљати, како Бугари могу сву Македонију добити, исто као што то ни Срби, као што ни Грци неће, кад онамо има Срба, Бугара па и Грка..

Мене окривљују и пребацају ми, особито Срби, како сам био неправедан, кад сам у Светом Стевану с Турцима градио уговор примирја и мира. Признајем, да је било неких погрешака, које су из непознавања географско-етнографских одношаја произлазиле. Овај уговор није се остварио, и створена је друга карта на берлинском конгресу, која је далеко неповољнија, него што је то био свето-стевански уговор. Ја то питање нећу потезати, јер не помаже, док опет вријеме не дође, па да со оно оствари, што се остварити мора, и онда ће Срби бити задовољни. Док то буде, они морају радити, код куће сложни бити, и за велике се догађаје спремати.

Русији и мени приговара се, да смо Босну и Херцеговину Аустрији још прије рата нудили, а на берлинском конгресу и дали. Таку неистину говорити није лијепо нити корисно. Русија није никада Босну и Херцеговину Аустрији нудила, нити ће нудити, и ја сам још 1866. године против тога устајао, кад су Французи и други помишљали, да се Босна и Херцеговина уступе Аустрији као накнада за губитак Венеције и Ломбардије.

„Ја сам знао, да је Аустрија противна била, и да ће се увијек противити да Босна и Херцеговина Србији и Црној Гори припадну. Узимајући то у призрење и освршући се на околност, што ми нијесмо према Аустрији ни моралне обвезе имали, тражио сам у свето стеванском уговору аутономију за Босну и Херцеговину, што је довољан доказ, како ми оне покрајине нијесмо никад Аустрији нудили, а још мање обећали. Други је посао, што се у Берлину догодило, гдје су нама као и Србима подједнако судили. Русија је преварена, а знала је, како се склапа потајна алијанција, која би Русији рат објавила, ако би она била противна закључцима берлинскога конгреса.

„Ми смо онда против наше воље пристајали на све оно, што су остале државе закључивале, па како се уговори закључују само за то, да се опет униште и подеру, то смо ми до згоде на ово пристали, да буде како су други хтјели, али на наше право и на наше вријеме нијесмо престали мислити“. При крају разговора рекао је Игњатијев још и ово:

„Ја вјерујем у потпуно уједињење и ослобођење свију Срба, и тек онда, кад се Срби на истоку уједине и ослободе, онда ће се решавати и македонско питање, а увјерен сам да ће се до тог времена отклонити раздражене страсти, које постаје међу Србима и Бугарима: а што се год од стране Бугара и Срба у Македонији ради и агитира, то неће једнима као ни другима никакве користи донијети, и само ће оном народу, који од Турака пати, по леђима падати“!

Из једног будапештанског писма „Одјекова“ од 8 августа, вадимо ово:

Овдашњи јевреји што с раном тргују добили су из Биограда од својих тамошњих заступника извјештаје, да нарска кућа Драјфус и браћа Алатини из Солуна у Србији жито у великој количини купују и да ће се сва та рана, — која иде дијелом за јужну Француску а дијелом опет за Италију, извозити преко Солуна. Вели се, да сама кућа Драјфус намјерава купити око 1000 вагона (100.000 мет. цената). Може се мислити, колико је та вијест о еманципацији Србије од овдашњих трговаца узбунила све њих, јер су они својим оштрим оком измјерили, како им се измиче из руку драгоцјено земљиште, одакле су они лијепа ћара виђали. Српска пшеница од најбоље је врсте, па ипак је на страни врло мало позната била, [illegible] ву [illegible] скорсву обично куповали пештански трговци, те се мљела у маџарским млиновима и ишла је у иностранство као угарско брашно. Многи овдашњи трговци с раном, махом јевреји, држе своје агенте у Биограду који тамо за њих рану купују. Ти агенти сад јављају својим госама, да ће скорим по свој прилици са свим излишни бити. Разумије се, да су се разни органи јавности у Маџарској пожурили, да подигну ларму у обрану угрожених интереса својих трговаца. Мјере српске владе, усљед којих се српска храна неће више извозити искључиво преко маџарских жељезница и лађа, не допадају се овдје. Само се по себе разумије, да је у интересу Србије да све учини, како би постигла трговинску еманципацију од неповољних и једностраних веза. Исто јој је тако у интересу, да пренесу робе даде и такви правац, како би се ова српском жељезницом на што дужој линији провозила. Појмљиво је, да свако жели избјегнути да закуца на она врата, која се сваког тренутка на неправедан и непријатељски начин затворити могу. А што Србија сада тежи да своје производе шаље и на Солун, томе се није чудити, јер се на тај начин преносе српском жељезницом, те и она има отуда прихода. Ако ко мисли да је могућно Србију примората дипломатском интервенцијом, да своје економне и трговинске интересе жртвује ма за чију љубав, тај се љуто вара. Хоће и Србија да се угледа на Угарску, која већ од толико времена ради са попуштањем тарифа и извозним премијама, како би угарске економне интересе заштитила не само према страном свијету, него и према аустријским покрајинама, те су усљед конкуренције угарских производа особито Чешка и Галиција доста штете претрпјеле. Србија мора бранити своје економне интересе, који су Маџарским репресалијама угрожени, безразложно и против јасних уговора нападнути. Српска влада би се огријешила о своју дужност, кад не би све могуће чинила, да натурену борбу, коју она није отпочела, у корист Србије до краја изведе. А за то је први и најприроднији начин, да промет са Солуном подигне на мјесто искључивог промета преко угарске жељезница. Српска влада може извјесно у том погледу много што шта учинити, а сигурно ће у случају потребе тако и радити.

ДОПИСИ.

Нарва 5 августа. — Познато вам је, Г. Уредниче, да од администрације „Г. Ц.“ не примам превелику годишњу плату. Оно ипак као ваш дописник, имам обилату моралну награду. Гдје као ваш репортер бесплатно уђем, ту не бих могао као студент, за стотину жутих маџарија, ни главом привирити. Из овога што рекох, биће вам јасно зашто толике навале на вас да их својим дописницима, писмено наименујете.

Као репортер „Г. Ц.“ на петроградској жељезној станици, добио сам уз незнатну цијену путну карту II-е класе од Петрограда до у Нарву и обратно у Петроград. Ево ме дакле у Нарви, а да Госпо`а те ми путну карту, могу рећи бесплатно, издадоше, не помисле да сам их варао, треба да вам пишем.

Нарва је незнатна варошица од које каквих двaестак хиљада житеља. Лежи 6-7 врста далеко од обале Балтичкога Мора, а далеко је од Петрограда 151 врсту (178 километара). И ако у Нарви већим дијелом Финци живе па и Нијемаца доста има, Нарва изгледа као свака друга права руска варош. По нарвским улицама чујеш лијепим и глатким руским језиком говорити, јер Русија без једног притиска, без ма каква насиља, знаде и од Финаца и од Нијемаца праве Русе стварати. У овој вароши има неколико манифактурних и других фабрика, код којих нарвско житељство већим дијелом „хљеб насушни“ зарађује. Толико мало у овој вароши има дневне новости, да с онолико душевне хране колико нами у један сами дан треба, задовољавају се нарвски житељи читав мјесец дана. Можете се увјерити колико садашњи догађај важити има по ово скромно грађанство. У Нарви, која до овијех дана ни једног војника гледала није, дошло је јуче по подне толико ђенерала и штабс-офецара, да сам многе мојијем очима гледао по нарвским улицама пјешке ходити, да себе квартиру нађу. Ја, и опет у славу „Г. Црногорца“, нашао сам себи конак и закуску — бесплатно! Управ пред жељезном станицом, диже се њемачка црква у готичкоме стилу, која и по спољашњој форми и по унутрашњем мрачноме распореду, потсјећа те на средњовјековно феудално доба. Одма иза цркве виде се развалине неке старе тврђаве, а мало подаље, виде се остатци неке зграде са малим готичким торњевима, из средњег вијека. Других старинских зграда нијесам гледао. У Нарви има и православна црква и лијеп број доста лијепих приватних кућа. Ова мала и скромна руска варош, овијех дана постаје знаменита, а од јуче примила је нови облик и изванредну живаност.

На жељезној прузи, на десну страну Нарва и близу жељезне станице, подигнут је специјално величанствена дебаркадера за улазак Царских возова.

Дебаркадер се састоји из дуге навјесе и завршује високим торњем, израђеном у рускоме стилу. У нутра има огромно велики салон, по коме су простртi богати руски сагови. По салонским дуварима повјешане су огромне слике саливене из мједи, које преставља разне сцене из средњовјековног њемачког доба. Излаз из салона води по глатком и равноме путу, у стан Њиховијех Величанства Цара и Царице, Пријестолонашљедника Царевића и остале царске породице. Истијем путем иде се и у одаје спремљене за високе Госте. Вас пут од уласка у парк у којем се находе царски станови, окићен је богато укусним вијенцима, а при уласку подигнута је тријумфална „капија“ са златним орлом на врху. Пред самим царским дворовима искићено је лавор вијенцима и подигнуте су двије капије, на свакој царска круна. Уздуж парка сједну и другу страну, импровизирани су домови, за уконачит царско руску и царско-њемачку свиту. На дну „алеја“ види се дуб којег је усадио Александар II. док је био пријестолонашљедником. Близу оног дуба понамјештене су двије огромне електричне лампе. Испред овијех лампа квартира је за православног Цара и Царицу и Августјејшу Царску Ђецу. Дигнувши се по ниским степеницама улазиш у царско предсобље. Врата према теби воде у пространу, собу с које се иђе на лијево у трпезарију, а с десна у царски салон за дочек, из којег се улази у други са љепшим укусом намјештен, а из њега у Царев кабинет. Иза овога су собе Њиховијех Императорскијех Величанстава. У пред собљу, на десно, налазе се врата која воде у одаје дежурног флигел адјутанта, а на лијево уске степенице, по којима се диже на горњи спрат, ће се налазе собе за Вилхелма II., принца Хенрика пруског и Велику Књагињицу Ксенију Александровну. Из првог царског салона излази се у пространи сад који се због разнијех биљака које у њему расту може спунијем правом назвати „тропски сад“. У царској квартири употребљавају електричне пријеносне лампе, а и сав је сад освјетљен електричном свјетлошћу. Ето вам у кратко описати намјештај, у којем православни Цар са познатом усрдности и руским гостопримством намјерава примити и уконачити Свог Високог Госта.

Јуче око 4 часа по подне дошла је у Нарву Императорска и Великијех Књажева свита. Послије 6 часова почеше се окупљати на ново устројеној и дивно окићеној жељезној платформи пред палатом Г. Половцова, све у Нарви находећи се грађанске и војене власти и даме одличнијег нарвског грађанства, градоначалник и сви чланови варошке управе. Прије 7 часова дошао је Велики Књаз Сргије Александровић са пратњом, а у 7 часова и 7 минута долетио је на станицу Царски воз, из којег изволеше изаћи: Господар Император, Государиња Императрица, Велика Књагињица Ксенија Александровна, велики војвода Хесенски Лудвик, нашљедни принц хесенски Ернест, војвода Мекленбур-Шверински, Велики Књаз Владимир са супругом Великом Књагињом Маријом Павловном, Велика Књагиња Јелисавета Феодоровна, Велики Књаз Николај Николајевић старији, Велики Књаз Михаил Николајевић, Велики Књаз Александар Михајиловић и Његово Императорско Височанство Књаз Георий Максимилијановић Романовски, војвода Лајхтемберииски. Из Царског воза изађоше још и ова лица: Царско-дворски министар граф И. Воронцовъ-Дашковъ, командујући главном Императорском квартиром генерал-адјутант В. Б. Рихтер, генерал-адјутант Черевинъ, генерал-адјутант Мердеръ, свита Његова Величанства генерал мајор граф Голенишћев — Кутузов, хофмајстер Кнез Голицан и други.

На дебаркадеру дочекаше Њихова Императорска Величанства депутације: од града занатлијска и из двију фабрика (сукнених и ланених производа). Депутације су поднијеле Господару Императору на скупоцјеним тањирима хљеб и со; а Њеном Величанству Государињи Императрици предати су букети од Государственог секретара А. А. Половцева и од Госпођа, које су биле тако сретне преставит се Государињи Императрици. Уз урнебесно клицање „ура“ Њихова Императорска Величанства, одвезоше се у своју квартиру.

У вече по свем граду и околици била је илуминација, те је до касне ноћи народ врвио кроз улице. У саду пред Императорским квартиром у 8 часова био је објед, на којем су били Њихова Величанства и све Царске Особе, високи Царски гости и свита.

У 9 $^1/_2$ часова вечери, сакупило се много најугледнијех нарвских грађана носећи упаљене шарене фењере, а предводио их је пастор Таненберг, те се упутише под квартиру Цареву. Ту су пјевали многе пјесме, које су свршене са „Боже Царя храни!“ Уз громогласно клицање „ура“ православном и свеславенском Императору, ова радосна дружина у 11 часова разишла се својијем кућама.

Јутрос у 11 часова у Преображенској саборној цркви била је свечана божја служба, на којој су чинодијејствовали три протојереја, уз припомоћ свега нарвског свештенства. На божјој служби били су: Њихова Императорска Величанства, сви Велики Књажеви и Велике Књагиње, који се данас у Нарви находе, и сва Императорска свита. Послије службе божје, Њихова Императорска Величанства у друштву Великијех Књажева и Књагиња, пошли су у отвореним кочијама, уздуже кремголмескога пута, близу кога, не далеко од жељезне станице, подигнут је величанствени „павилон“, окићен цвијећем и заставама. Његово Величанство Господар Император ударио је ту темељ новој православној цркви.

Ово сам, Г. Уредниче, од јуче својијем очима видио, па вам ево и побиљежих.

ликих борова, који су тамно зелене гране на својим врховима окитили шишаркама. Ових десет борова у врх ове дивне баште могу се заиста сматрати као круна овога цијелог врта. Кад дуне од истока вјетар па завитла широке гране у ове десеторице исполина, онда је то величанствен изглед — а шум од борових грана чује се свуда у наоколо по цијелој башти и још далеко на море. Само је једно цигло дрво у цијелој башти веће и више и од самих гранатих борова, кога сам се величини морао да чудим и дивим. Ну то највише дрво у цијелом овом рају нема на себи ни једну зелену грану. Оно има висину и форму највеће катарке што видимо на ратном паробpоду. То високо стабло глатко је рендисано и обојено српским народним бојама а на врх тога витког стабла вије се застава Црне Горе. Двоглави српски орао гледа са те поносне висине на свуколику зелену шуму, гледа шарено цвијеће и господске палате, Мраморско Море и азијске обале. Црногорски орао је она тица, која љуби она висока мјеста и онамо код куће. Тај свој обичај одржао је црногорски орао у сред Цариграда. Нека му је слава. Бог би дао да се српски орао попне и још више и рашири своја крила још и даље на Босфору. То мора црногорском орлу да пожели сваки Србин и сваки од нас мора се радовати када види, да је застава једне мале српске државе тако поштована и уважена у сред престонице Султанове.

* * *

Испод саме заставе, тако рећи у самоме хладу њезину, налази се умјетнички израђена пећина (грота) која има улазак са 5 страна. У својој средини има пећина простора од 5—6 квадратних метара. У њој се налази и округли камени сто са таквим истим сједиштем.

На далеко од пећине направљен је од дрвета лијеп доксат (киоск). Унутра има зелен дрвен сто и наоколо сједиште. Тај кијоск је подигнут у облику од обичнога осмоугаоника. И пећина и којсик обрасли су густим зеленим бршљаном и биљем, које се по турски зове „тафлан“. Кијоск и пећина веома су идиличка мјестанца у сред зелене хладовине.

У непосредној близини њиховој жубори тихо један мали поточић, који утиче у горе потписани резервоар па одатле испод земље у оно мало језерце, по коме се витлају оне златне рибице и гдје се налази онај дивни водоскок.

Ето тако од прилике изгледа српска кућа у Цариграду или дворац црногорски „Емирџан“.

Сматрао сам за пријатну новинарску и дописничку дужност, да опишујем овај лијепи и поносити српски дом на Босфору, те тако да сазна и шири круг Срба да у Цариграду постоји „Српска кућа“, која служи на понос српском имену и српском јунаштву.

Прогоновић

Вечерас послије 8 часова очекује се овђе у Нарву Император германски Вилхелм II. Што видим и чујем писаћу.

Пред сами долазак њемачког Цара у госте православноме Цару, као попратно путни лист Вилхелма II-ог, колају по свијем руским политичким листовима, двије прилично важне вијести. Из Цариграда поручу ју, да је Султан народио јерменским царским доглавницима, члановима државног савјета и другим јерменским знатнијим личностима које су на турској служби у Цариграду, да му поднесу пројект о реформама које су у Јерменској потребите. Овдје се чуде да је послије читавијех 12 година (од берлинског конгреса 1878 год.,) пред сами долазак Вилхелма II. у Нарву, Њ. В. Султан то наредио. Друга новост долази нам из Беча. У Бечу се дочекају о с т е н т а т и в н о на најсвечанији начин босанско-херцеговачки батаљони, као славодобитници крваве битке. И ако су босанско херцеговачки батаљони у Беч позвати, да у великим годишњим мановрама учествују и да буду при паради на Ћесарев рођен дан, ипак у Русији, у овијем хладним предијелима. нешто се друкчије и много хладније мисли.

Д.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 10 августа.

(**Султанов дан.**) У недјељу ће бити четрнаест година, од како се Његово Величанство Султан Абдул Хамид Кан зацарио. Овд. цар. отоманско посланство спрема се да тај дан свечано прослави.

(**Преглед путника**). Од неко доба прекинули смо доносити именик путника који су одсјели у вел. локанду. Прије но што наставимо, можда неће бити противно нашим читаоцима, ако накнадимо што смо пропустили, са потребним додатком уз виђеније или ређе путнике.

Почећемо још од половине јуна.

Карел Резничек, ратар из Хрубе Скале у Чешкој. (Дошао само да види Црну Гору.) Јоз. Гилхубер, капетан и Ант. Нимен, машиниста Лојдов и Ан. Лупис, грађар бродова из Сењске Ријеке, — Франц Нето, капетан. из Дрездена, Бено Хартман, инспетор из Хер. Новога. — Ем Дормоа (Dormoy), мјерник из Париза, са женом. — Б а р а б а н, мјерник из Париза.

Г. Барабан, који се тако смјерно јавља као мјерник (ingénieur), управља као најзнатнијом жељезницом француском, т. зв. chemin de fer de l' Est (источна жељезница), а и сам је милионер. Причао нам је нешто из свога живота што има историјске важности. У несретном њемачко-француском рату 1870-1871 био је он већ уважен чиновник при источној жељезници, те га је тадашњи управитељ повео у Франкфурт, гдје је ваљало, уз остале погодбе о миру, углавити и начин предаје оног дијела те жељезнице, који се налазио у крајевима које су Нијемци кидали од Француске, у Алсасији и Лотарингији. Бјеху позвати на договор кнезу Бисмарку. Ту старјешина г. Барабанта не могаше а да не примјети Бисмарку, да би можда мудрије учинио, да не узима француске земље, но мјесто тога да иште више глобе. На то ће Бисмарк рећи: "Ја видим лијепо, да је то неразумно (une imprudence) што иштемо те крајеве. Но што ћете: сад владају војници, а ја морам да се склањам". То је једна потврда од класичног свједока, те сад не можемо више сумњати, да је оно истина што је Бисмарк, иза свог уклона, причао једном француском новинару и што се са свим слаже са свједоџбом г. Барабанта.

Наставићемо тај списак.

(**Гости са прославе у Макарској.**) Данас на подне стигли су на Цетиње, обишавши приморје до Котора, ови полазници на прославу у Макарској: Др. Франк нар. заступник, А Харамбашић пјесник Е. Кумичић књижевник, жупник загреб. др. Борош, Ђ. Дежелић савјетник гр. Загреба. проф. Рабар. Врбанић љекарник из Карловца са госпођом, Милеусић са госпођом, госпођа Вилима Рајнера, др. Брлић мл. из Брода, Кулунџић, Шампановић. жупници из Срјема, Фр. Певалек и Радић посједници из Загорја, и Старец пребендар из Загреба. — У Котору су од овога друштра остали пар. заступници: Фолнеговић, др. Тушкан и др. Бањавчић — Око 4 часа по обједу вратили су се сви у Котор, гдје их чека посебни брод, некада црногорски „Сибил". До Цетиња допратио је госте г. Јован Сундечић, који се с њима врнуо у Котор.

Књижевност.

Хришћански вјесник часопис духовни за хришћанску поуку и црквену књижевност издавалац и одговорни уредник: Алекса Илић прота и предсједник конзисторије у пензији. VII. и VIII. јул и август — Године XII.

Садржај: 1. Искрена ријеч Архијерејима и свештенству у очи збора свештеничког. 2. Свети Вит (Видов дан). 3. Бог и неверије. 4. Још једна ријеч у прилог подизања угледа свештеничког. 5. Писма католика. 6. Задатак свештеничког удружења на садањем збору. 7. Критика на обредословље Архимандрита Фирмилијана. 8. Могу ли ђакони бирати и бити изабрани за проте и намјеснике 9. Црквене вијести. 10. Књижевни прикази. 11. одговори уредништва.

У Биограду „Смиљево" Штампарија Пере Тодоровића, 1890.

—

Стари Грб Босански. написао Др Фр. Рачки. (Прештампано из Цл књиге Рада југославенске академије знаности и умјелности.) У Загребу тисак дионишке тоскаро 1890.

ПРОСВЈЕТА

Прослава Качића.

Качићево славје.

Одбор за свечаност у Макарској издао је проглас који доносимо онако како га нађосмо у „Обзору, у приморској" икавштини:

М а к а р а н и-П р и м о р ц и!

Народ хрватски саградио је споменик свому, напосе нашему Фра Андрији Качићу-Миошићу. Тај први свој споменик у Далмацији народ повирава Макарској, да га чува. И највећи би се градови таквим даром дичили, али Макарани и Приморци неби га били пригорили за живу главу.

Да су достојни тога повирења и те части, да освидоче народ, да ће Милованов споменик чувати као светињу, ето Макараном и Приморцем прилике, кад се дне 26. коловоза буде открио споменик.

Што сјајније прославити тај дан, што пристојније обличне госте са свих страна хрватске земље и можда с даљега, то је наша света дужност, то је и до поштења нашега.

Мало нас је, малашни смо, ну будемо ли сложни у мисли и у дилу, урадит ћемо, да се нећемо стидити. Ту слогу у оваквој пригоди, доједному Макаранину и Приморцу, као да су једна обитио, стављамо на срдце и на душу; а ставни смо, да се приварити нећемо.

Подписани одбор, узањ посебни пододбори, неће прикратити труда ни муке, е да славје днева 26. коловоза остане међу нашим најмилијим успомечама; ну узалуд њим и труд и мука, небудслите им сви сложно при руци, сви сложно непогнето ли словом и твором.

До који дан потанко ће вам, извјешће казати ред свечаности.

На ноге се Макарани и Приморци! Спомените се оне старе ричи: „Бољи је поштен глас него свилен пас."

Макарска, 12. коловоза 1890.

Одбор за свечаност:

Приједседник I. М. Шевељевић. Чланови Алачевић витез Антун, Алачевић Никола, Башковић каноник Иван, Иванишевић племић Фране, Љубић Кажимир, народни заступник, Мушлавић Петар, Нагу др. Ернест, Рисмондо Петар, Станишић, Отац Владимир, Виковић Ивомарија.

Брист.

Приликом свечаног открића споменика Качићу-Миошићу у Макарској, преносимо из „Хрватске„ ова два описа пјесникова завичаја, остављајући икавштину:

На стрмој урвини, коју од буре надхитају кичерасте Црљене Стине, од подне сиње море, од истока свија рт Јелов Рат, а од запада круни питомо Раванје, у дивотну осућају слегао се 31 дим са 450 жилавих и окатих Примораца. То вам је гласито село Брист, који се поноси да даде роду велог и славног пучко-епичког писника О. Андрију Качић Миошића. Реси га красна црква, на срид села, овако из сира издилана, са дви пирамидице и липушним звоником. До ње је липа пучка учиона сградјена по земалском Одбору на успомену милог Старца. На домак лип жупников двор. На исток диже се палача пок. бискупа Павла Клемента Качић Миошића, а до исте двори родбине Милунове. Село је напућено у вриме бижаније прид зулумом османским и данашње породице приводјене од својих ујака Франоваца утврдише се изпод пола на омаку Црљених Стина. Него кад алдах смалакса и гусари се смакоше, мал а мал сви данашњи становници, бäш на мору куће пограднше, збилја, зар до циглу море пљуска нетом скочи на валове.

Милован се роди у Старим Кућам гди се данас по зидинама бршљан пење, а вас његов род уз остале становнике окупи се на убаву жалу, тако да данас село изгледа ко маля варошица, Још се само код старе Цркве укоп чува, а стари дими сви су пали. Брист је у топрагу узак само километар и стрменит од брда мало више, али је свака истина од радине руке привритa и харно плоди даром божјим. Особито су слатке крише и укусне вишње. Како ни једно село није уже у мјешту, тако и ни једно село у Приморју није благоносније при мору, а за брдом има липо ту сијаница и подгојене шуме. Када мрке коре низ Приморје ломе и бура све на димове извитла, у Бристу се у рукавим може и са свићом у руци. Пук је поносит, бистроуман, радишан, побожан и узда се у се и у своје кљусе.

Ф. М. Ш.

Заострог.

У осућају биоковске греде, која, налик дивске поковстине, надвија море и Приморје, мимо другу браћу самац Витер самомикло и осебујно опео се. Сбиља лиепо од Дубаца на изток до лунка омиче се брдо за брдом и ту се поворка к подневу ванила и у срп до 2 километра свила и опет суче у сунце док кораком носвали у неретванску пољију.

Тај срп одмара наузначену убаву увалу, што се од обле Плане извалила, кô суморна вила и десним раменом ослања се на Санашњик и Просик, тименом на Дубраве, а ливом овија Витер и пушта му срмали рукаве до пета. Управ на ручељу српа, извио до 816 метара окомити и каменити Витер

Одтуд назив „Заострог" селу, које у 120 дима храни 686 грла. При мору пак убавој оази, те красне удолице називље се „Под заострог" гдино самостан пучких Франоваца, код стогодишњих храста, Костела дивно се каже и са наранчам, лимуним, леандром и другим питоминам реси. Сеоске куће осуле по скутим Дринка, Санашника и Просика и у 4 липушна комшилука се сабрале, Из живе поле у хладовини тугаљивих врба тече обилан, хладан и здрав врутак „Врба" и напаја у околини вазда зелене вртле. По срид села нова црква ко китан лилиан. До ње жупни стан са натписом „Село Свому Жупнику 1887." а на пушкомот од цркве тик воде, нова красна учиона са натписом „Љубав и Пригор Сеоскому напридку 1887." Гди је ново липо уређено год. 1886. гхробље, око старе цркве зидане, за Јурчина, у около су развалине старог римског заселка по ком је и Моммсен и Булић успомене сабирао.

Пук је чисте хрватске коренике, чуди осве веселе; да се од дан и од ноћ, по липи и ружни писма разлига и весели сита и гладна, радосна и тужна. Кршан је тежак а свидоче му виногради већином у присоју, јадики и кршу засађени, а њелиши и обије од немила до недрага за радом прометом, особито у трговини марве. Маслина и лоза кад полесе и кад је град необије, што, на жалост често се згађа, да је сваку изруку, а од назад мало година у свит пелимов носи лип ручак.

Франовци честити пучки синови, кад с народом о некрста убигоше „Под заострог" мал а мал на даровитини Војводе Жарка и развалинам старих Аугустиниана у почетку XV. вика посаградише пространа самостан и велику цркву, на којој је спомена босанчицом усичена. До назад не веле година сви Горњи Приморци у овој цркви су се укопавали. Да је права матица свим селим свидоци су навала народа о свим Госпиним благоданим и на Божји Дан скупан и диван обход за руком, журницим и барјацим свих шест села, Год. 1883 је извугра осве приображена и сва олићана липим умитним мраморјем, а под јој је млетачким терасом украшен. Има и по коју ридкост кано планоту од плашта Стипана задњег краља Босанског и диван сребрен кадионик у бизатинском слогу, а за највећу зламенитост носи, што чува гроб старца Милована и други назад у год. запремљон костима млада пиеника и књижевника Фра Ивана десиота, над којим, ево Богу хвала, и попреја се разгледају.

Заострог је замамљив. разноличан и пун чара писничког. Уз диван поглед на море и отоке блажите са својим питоминам а узноси са својм разликом природе у јединству; те вити Витер његова особина, на ко су останци старога града, по предаји Југовића двори, напуња те тајинственом стравом и узноси на мисли дивотне и јуначке.

Ф. М. Ш.

МАТИЦА СРПСКА.

С а с т а н а к к њ и ж е в н о г а о д б о р а.

25. јула (6 августа) 1890.

Секретар јавља, да је изашла из штампе 162. свеска „Љетописа", да се већ штампа и 163. св. и напомиње, какви ће састави бити у тој свесци.

Секретар јавља, да је на расписану награду стигло од непознатог писца дјело: „Хајдук Никац Страхиња", Драма у 5 чинова с пјевањем.

Издаје се на оцјену члановима Милану А. Јовановићу и Стевану Миловановy.

Мита Живковић подноси за „Љетопис" и награду ове саставке своје: „Правда у Босни. Цртица из Сарајева" и „Пајица". Цртица из Потисја.

По препоруци секретаревој примају се оба саставка за „Љетопис" и писцу се одређује за њих награда од 20 фор. а. в.

Мита Живковић шаље заље за „Љетопис" саставак свој:

„Паја Јовиновић академски сликар. Прилог историји српске умјетности."

По препоруци секретаревој прима се и писцу се одређује за тај чланак у име награде 30 фор. а. в.

Др. Милан Савић подноси за „Љетопис" и награду дјело с натписом: „На лијеп начин". Шаљива игра у 3 чина.

Издаје се на оцјену дру Ђ. Дери.

Милан Шевић подноси за „Љетопис„ и награду своју психолошку расправу с натписом: „О симултаним и сукцесивним асоцијацијама."

За оцјену те расправе умољава се члан В. Вујић у Карловцима.

Милан Н. Пејиновић професор, Шаље за „Љетопис" и награду своју „литерарну студију" с натписом: „Новела Богобоја Атанацковић".

Издаје се на оцјену дру Милану Савићу.

Бранко Аеовић, професор, шаље за „Љетопис" и награду оцјену своју на дјело Раше Милошевића: „Хемијске технологије"

Издаје се на оцјену члану Стевану Миловановом.

Мита Нешковић шаље за „Љетопис" и награду своју педагошку расправу с натписом.

„Може ли школа да буде без тјелесне казне."

Издаје се на оцјену члану А. Варађанину.

Влада М. Јовановић јавља, да је он писао пјесме „Амазонка", које је безимено послао био за „Љетопис".

Узима се на знање извјештај, да му је одређена за њих награда од 65 ф. и исплаћена по пређашњој одлуци одборскеј.

Одређује се А. Ђукићу награда од 80 фор. за саставак му штампан у 161. и 162. свесци „Љетописа" с написом: „Учешће тителског крајишког шајкашког батаљона у аустро-турском рату године 1788 1791." и да се плати и штампа за посебно одштампавање тога чланка.

Прегледане су школске свједоџбе питомаца стипендијских заклада под управом матичином, па је наређено, да се распишу стечајеви на упражњења питомачка мјеста, и то: 1. на једно мјесто из стипендијске закладе Петра Костића; 2. на једно мјесто из стипендијске закладе Нестора Димитријевића за слушаоца ниже гимназије са годишњом стипендијом од 150 фор. и 3 на два мјеста из стипендијске закладе Симе Ђорђевића, и то евентуално на једно за слушаоце политехничких наука са годишњом стипеодијом од 600 фор. и на једно мјесто за слушаоце ниже реалке са годишњом стипендијом од 400 фор. а. в.

Молба питомца Димитријевићеве закладе Мите Вучковачког, који је годину дана уживао своју стипендију ради полагања строгих испита, па моли да је може још годину дана уживати, није могла бити уважена, с тога, што је то против правила питомачких.

У истој стипендијској заклади помакнути су: Милан Мандровић из стипендијског разреда од 200 у стипендијски разред од 250 фор. и Светозар Мирч из стипендијског разреда од 150 фор. у стипендијски разред од 200 фор.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Никшић, 6 августа.

Промет домаћих производа у Црној Гори.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Волови сума 150 кила од 38 до 44 ф. — Краве јалове од 20 до 30 ф. — Брави овчи од 4—6 ф. — Брави козји од 4—5 ф. — Масло 1 и по кило по 1 ф. — Скоруп 1 и по кило по 90 новч. — Сир бољи 1 и по кило по 40 новч. — Коже јареће по 85 новч. — Урметин 1 и по кило по 12 новч. — Пшеница 1 и по кило по 10 новч. — Трава буварица 1 и по кило по 2 ф. — Јечам 1 и по кило по 8 новч. — Раж 1 и по кило по 8 новч. — Коже јагњеће по 60 новч. —

ПОЗИВ НА ПРЕДПЛАТУ.

БАЈО ПИВЉАНИН

ДРАМА У ПЕТ ЧИНОВА.

Цијена 1 фор. и 20 нов. или 2½ динара.

Умољавају се сва она господа и општине којима су послате листе позивнице, као и остали љубитељи српске књиге, да би похитали са пошиљањем предплате, јер данас улази књига у штампу. До сада је стигло: Из Мостара фиор. 34 60 нов.; из Пиве ф. 100 и 80 нов.; из Подгорице фиорина 15 и 60 новчића, од појединих личности, са стране и из унутрашњости фиор. 16 и 60 нов. Дакле свега је досле стигло фиор: 167 и 60 новчића. Уздам се да ће и друга лица и општине српске сљедовати наведеном примјеру, да би се штампарија на вријеме исплатила и књига предплатницима послала.

Цетиње, 21 јула 1890.

Видак Отовић,
Учитељ.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Госп. Јоко Марков Пејовић Црногорац, руски становник из Ирђанске, изволио је на дар послати храму св. Великомученика Георгије у горњему Цеклину (свом рођеном мјесту) једно потпуно свештеничко одјејаније, два црквена барјака, двије иконе, Св. Николе и Св. Ђорђија и једну дарохрамницу.

Овим путем се на горњем дару реченом патриоту, излива јавна благодарност.

Цеклин, 14 августа 1890.

У име црквене општине
Лука Пејовић
учитељ.

ОПОМЕНА.

Који књ. црн. питомци у иностранству још нијесу поднијели потписаној канцеларији своја свједочанства од прошле школске године 1889-90, опомињу се да то учине *до краја овога мјесеца*, јер иначе изгубиће стипендију

Цетиње, 10. Августа 1890.
Бр. 396.

Канцеларија
Министарства Просвјете и Цркв. Дјела

(2—3)

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

Предавања у књ. црн. *Богословско-Учитељској Школи* на Цетињу почињу идуће школске године 1890-91 тачно 1. Септембра ов. г.

У ту школу примају се младићи православне вјере који су свршили четири разреда ниже гимназије и имају из четвртога разреда свједочанство првога реда.

Ученици уписују се у ову школу 29., 30. и 31. Августа, а предавања почињу тачно 1. Септембра.

Ко се послије тога рока пријави за упис, биће глобљен су 5 фиорина.

Уписивање бива у канцеларији Ректората у означене дане од 9 до 12 час. прије подне. Нико се не може преко другог дати уписати, осим у случају болести или друге какве запреке, па и у том случају уписивање ваља да се изврши прије 1. Септембра, јер иначе биће скопчано с глобом од 5 фор.

Сваки ученик дужан је при упису показати своје школско свједочанство од потоње године.

Цетиње, 10. Августа 1890.

Ректорат
Богословско-Учитељске Школе.

(2—3

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

Предавања у књ. црн. *Гимназији* на Цетињу почињу идуће школске године 1890-91 тачно 1. Септембра о. г.

Уписивање ученика бива у канцеларији гимназијске Управе 29., 30. и 31. Августа ов. г. од 9 до 12 часова прије подне.

С тога се позивају ученици, који се желе у ту Гимназију уписати, да се у речене дане ради уписа пријаве, *јер ко се послије тога рока пријави за упис, биће ради одоцњења глобљен су 5 фиорина.*

Нико се не може преко другог дати уписати, осим у случају болести или друге какве јаке препреке. И овакав упис мора се извршити прије 1. Септембра ов. г., јер иначе подлежи глоби од 5 фиор.

У *први* разред Гимназије примају се само они ученици, којима није мање од 10 ни више од 15 година, и који су с *добрим* успјехом свршили *четврти* разред основне школе. За то је сваки ученик, који се жели уписати у *први* разред, дужан при упису показати своју крштеницу и свједоџбу из четвртога разреда основне школе. Без тога не може се нијелан уписати у први разред Гимназије.

Сваки ученик дужан је при упису показати своје школско свједочанство од потоње године.

Цетиње, 10. Августа 1890.

Управа Гимназије.

(2—3)

ОБЈАВА.

Констатовало се, да је имање овдашњег трговца Вука Јокичина Мартиновића презадужено.

Због тога је ријешено да се на јавном инканту прода његово имање, које се састоји из двије куће које се налазе у овој вароши.

Виша кућа Вука Јокичина Мартиновића која је на главној улици на доњи бој има велики и простран дућан са магазином и складан ходник; на горњи бој, има четири камаре т. ј. с лица двије а озада двије, а на најгорњи бој т. ј. под кров двије камарице, доста простране и зидом ограђене, башчу а у њој бунар, кужину тичући се куће и шталу за два коња, изашла је до данас на цијену од ф. 7,900.

Мала кућа исто у главној улици између кућа Пеја Новакова Комашина, дугачка 3 метра и 86 центиметара.

На доњем боју има дућан с магазином; на горњи бој има с лица једну камару више дућана а другу више магазина; позади куће има кужину и тезу за дрва изашла је до данас на цијену од фиор. 918. —

На предлог подписате Управе славни В. Суд број 1795. од 24. Јула ов. год. изволио је одредит рок за продају речених кућа 15. Септембра ове године.

Сви они, који би жељели ма коју од речених кућа купит имају се лично или писмено до одређеног дана пријавити којег ће се дана уступит оном који највишу цијену понуди.

Број 307.
Цетиње, 25 маја 1890.

УПРАВА ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

НА ЗНАЊЕ.

Моју нову кућу, постојећу у Иванбеговој улици, дајем **из слободне руке** под најам (афит.) за једну или више година дана под повољним условима. Кућа је сасвијем нова и укусно рађена; има на горњем спрату 4 зрачне и простране собе, а на доњем спрату 3. собе и кујну. Под кров има просторну собу за поспреме и спавање млађих.

Уз ову кућу ограђена је једна пространа кућа поземљуша, која је тако, удешена да може послужити за оспрему дрва за прање и сушење пртенине (робе) и за магазин кутњи. —

Кућу једну и другу краси пространа башча засађена разним воћем.

Ко би желио исту кућу најмити, нека се изволи потписатоме пријавити.

Цетиње 31 Јула 1890.

(2—4) **М. Мартиновић.**

ОГЛАС.

Никола Петров Петричевић-Ујановић с Цеклина, има двадест година да је отишао из Црне Горе. Пошљедњи глас од њега ми је дошао отрагу 4 године из Панчева. Молим свакога који би за њега дознао да ми јави на уредништво „Гласа Црногорца“.

Лука Петров Петричевић-Ујановић.

МОЛБА.

Јокашић Ломпар Боковљанин, који је назад три године пошао из своје породице за Александрију, његова супруга и мати јој умрле, дјеца малена остала, коју сам узео код себе за вријеме, док би се нашло његовог знанца, да ми из своје особите доброте јави што о његовој судбини.

Цетиње, 10. Августа 1890.

Перо Стеванов Ломпар.

ОГЛАС.

ОД СУХЕ БОЛЕСТИ!

Лијепо име моје

Amerikan Consumption Cure, коју готовим има 10 година, провиjело се цијелим свијетом. Доста је неколико дана узимати, да престане кашаљ и избацивање. Тај лијек био је поуздана помоћ хиљадама грудобоних. Одмах макне кихавицу, задуху, промуклост и сваки други недуг у грлу. Цијена: 3 ботиље 4 франка, кад се пошље новац или унаточ.

Сиротиња добија бесплатно, на свједоџбу свога пароха.

J. F. A. HÖPNER, AMERIKAN DRUGGIS.,
Berlin S., Alte Jakobstr. 75.

(12—12)

ОГЛАСИ.

БЕЧ. ГОСТИОНИЦА И РЕСТОРАН **БЕЧ.**

„КОД БИЈЕЛОГ ВУКА“.

У сриједи унутрашњега града, према грчкој цркви, на сто корака од Стеванова трга, од **главне царинарнице, паробродске станице и поште.**

70 лијепијех камара, од 1 франка и 50 сант. дневне и 24 франка мјесечно. Потпуно издржање 80 франака. **Права бечка кухиња.** Домаћи говоре француски, руски, српски, бугарски, инглески и талијански. Послуга бесплатна. Потписани моли путнике, да к њему долазе.

Антоније Суц,
гостионичар и ресторатер.

(7—10)

!!! АКО ХОЋЕТЕ !!!

добро и јефтино пазарити, наручите брзо за мушке:

Једно цијело одијело од стофе, фино, нов начин (капут, прслук и гаће) добро рађено, прије за фиор. 18 —, сад за фр. 10 —.

Исто одијело, прве врсте, прије фиор. 22. —, сад фр. 14. —.

Исто одијело, особите врсте, прије фиор. 30. —, сад фр. 18. —.

За дјетиће од 8—16 година.

Цијело одијело од стофе, фино, одабрана кроја (капут, прслук и гаће) прије фр. 15. —, сад фиор. 8. —.

Исто одијело, прве врсте, прије фиор. 22. —, сад фр. 12. —.

За дјецу од 2—10 год.

Цијело одијело, најфиније опреме, прије фиор. 7.50., сад фиор. 3.80.

Исто одијело, прве врсте, прије фр. 12. —, сад фр. 5.50

Исто одијело, особите врсте, прије фр. 18. —, сад фр. 8. —.

При наруџбинама молимо да се мотри на ово:

При одијелима за одрасле молимо назначити тачно у сантиметрима ширину груди и дужину крока, а за дјетиће и дјецу доба живота. Шаље се одмах тек се пошље новац, или на исплату на пошти (ривалсу).

Особита напомена: Сва поменута роба најбоље је врсте и продаје се по ту нечувено малу цијену само ради превелике стоварене отовине.

KLEIN'S
Internationales Waaren-Exporthaus
Wien, I., Kohlmessergasse 7.

Што се не би свидјело купцу, измијениће се другим, или ће се врнути новац.

(19—25)

!!! СВАКО !!!

!! УШТЕДИ 100 НА 100 !!

АКО НАРУЧИ ОВЕ СТВАРИ:

Цијеле гаће (чакшире) од стофе, инглеске, (сваке мјере), прије фр. 4. —, сад фр. 1.55.

Цијеле гаће од стофе (сваке мјере) прве врсте, прије фр. 4.80, сад фр. 1.95.

Цијеле гаће од стофе (сваке мј.) особите врсте, прије фр. 6. —, сад фр. 2.80.

Дјечја одијела за прање, од 2—10 год., праве боје по фиор. 1.30, 1.50-1.80 до 2.20.

Гаће за прање, пртене, за радине сваког посла од 90 новч. до фр. 1.80.

Дјечја хаљиница, одабран прибор, фина до 6 год., прије фр. 2, сад 90 н.

Дјечја хаљиница, одабран прибор, од најфинија кретона, до 6 година. прије фр. 3. —, сад фр. 1.10.

Женске кошуље везене, од постава обичног, прије фр. 1.50, сад 80 н.

Женске кошуље везене, од фина постава, прије фр. 2.20, сад фр. 1.10.

Женске кошуље од шифона, врло фино везене, прије фр. 2.10, сад фр. 1.20.

Радничке кошуље, најтеже врсте у све боје по 80 новч., 90 новч., фр. 1. —, фр. 1.10.

Стофа за цјелокупно пролетње или љетње одијело у све боје за највишег човјека фр. 4. —.

Одабран клобук, најновија чива фр. 1.50.

Ко буде наручио клобука, да изволи назначити обим главе, за гаће ширину крока (дужина ноге изнутра) у сантиметр, за дјецу доба живота. Вриједи заиста да сваки покуша наручити што, да се увјери о ванредној јефтиности и ваљаности робе. Шаље се одмах тек се пошље новац или на исплату на пошти. Молимо да се добро мотри на адресу:

KLEIN'S
Internationales Export-Waarenhaus
Wien, I., Kohlmessergasse 7.

Што се не би свидјело купцу, измијениће се другим, или ће се врнути новац.

(19—25)

Уредник и издавалац Божо Новаковић.

У књ. црног. државној штампарији.